

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

BİRLİK PENCERESİNDEN

ÜNİVERSİTELER VE TOPLUM

Bir ülkede toplumu ileriye taşıyan, en azından taşıması beklenen kurumsal yapılar bulunmaktadır. Üniversiteler bu tür yapılar arasında ilk akla gelen kurumlardır. Üniversitelerin asli işlevleri arasında ilk sırada; insanlığın daha iyiye ve güzele gitmesi için bilgi üretmek ve bunun için araştırmalar yapmak gelmektedir. Bu, üniversitelerin tarih boyunca en önemli işlevi olmuştur. Üniversitelerin araştırma ve bilgi üretimi yanında ikinci işlevinin; topluma, ülkeye ve insanlığa hayırlı bireyler yetiştirmek olduğu söylenebilir. Üniversitelerin üçüncü işlevi ise; toplumun yarınlarını şekillendirmek, gelecek yoluna ışık tutmaktır. Kamusal politika yapım sürecindeki bu katkıyı, bazen bilinmez bazen de zorlu yolları aşmak için harita yapmaya benzetebiliriz.

Bugünün gelişmiş, kalkınmış ülkelerini incelediğimizde, üniversitelerin bu işlevlerini oldukça iyi bir şekilde yerine getirdiğini görmekteyiz. Dolayısıyla gelişmiş ülkeler, aynı zamanda üniversiteleri de gelişmiş ülkelerdir. Bu güzel ve yalnız ülkemizin çok uzak olmayan bir zaman diliminde hem üniversiteleri hem de ülkesiyle muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkabilmesini umuyorum.

Bu yazıda ayrıca daha iyi ve huzurlu yarınlar için üniversitelerin kamu politikaları oluşturma boyutundaki rollerini ele almak istiyorum. Üniversitelerin kamu politikalarının üretilmesi sürecine katkıları doğrudan ve dolaylı kanallarla gerçekleşmektedir. Dolaylı katkılar daha çok; yapılan araştırmalar, yazılan yüksek lisans ve doktora tezleri, makale ve raporlar aracılığıyla gerçekleşmektedir. Ayrıca bu sıralardan yetişen insanların gelecekte mikro, yerel, makro ve küresel düzeyde politika üretiminin bir aktörü haline gelme potansiyeli vardır. Bu nedenle yetiştirilen her bir birey boyutuyla da üniversitelerin kamu politikalarına dolaylı katkısı olmaktadır.

Üniversitelerin gerek yerelde gerekse ülke genelinde kamu politikalarına doğrudan katkı vermesi ise öncelikle kendilerinden politika yapım ve uygulama sürecinde doğrudan görüş ve öneriler içeren raporlar istenmesiyle olmaktadır.

Bu sadece yol gösterme şeklindeki danışmanlık yanında sürecin organizasyonu ve yönetilmesine katkı istenmesi şeklinde de gerçekleşebilmektedir.

Bu konuya bir de esnaf ve sanatkarlar cephesinden bakmak istiyorum. Esnaf teşkilatı olarak bizler esnaflara yönelik politikalarımızın oluşum sürecine üniversitelerin katkısını azamiye çıkarmaya çalışıyoruz. Bu konuda daha fazla katkıya ve yönlendirmeye de açık olduğumuzu vurgulamak istiyorum. Ancak üniversiteler cephesinin buna ne kadar açık olduğunun birlikte değerlendirmemiz gerekiyor. Çünkü esnaf ve sanatkarlarımıza yönelik hem kamusal nitelikli politikaların oluşturulması hem de mesleki ve teknik bazda destek sağlanması sürecinde sorunlar olduğunu düşünüyorum. Başka bir ifadeyle hem sayı hem nitelik hem de etkinlik boyutundan üniversite-esnaf ilişkisi ve etkileşimini yeniden gözden geçirmek gerekmektedir.

Bunun yanında hepimiz çok iyi biliyoruz ki sadece esnaflarımızın değil, tüm insanlarımızın iş ve aş bulabilmesi, huzurlu ve mutlu bir şekilde yaşayabilmesi için hem yerel hem de merkezi kamu birimlerinin daha etkin çalışması gerekmektedir. Bunun için de önce yerel ve ülke geneline ilişkin ihtiyaçların tespit edilmesi, ardından bu ihtiyaçlara yönelik strateji seçeneklerinin üniversiteler tarafından hazırlanması faydalı olacaktır. Bir başka deyişle hem yerel yönetimlerin hem de Ankara'nın politika oluşturma sürecinde üniversiteler bugün olduğundan daha fazla rol almalı, öncülük yapmalıdır. Zira her kamu politikası oluşturma aşamasında bilim, bilgi ve politika üretim süreci ne kadar entegre olursa, yarınlarımız da o kadar iyi ve güzel olacaktır. Üniversitelerden en büyük beklentimiz bu şekilde; çekici, yön verici ve belirleyici olmasıdır.

ZEKERİYA MUTLU
BAŞKAN

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

ESNAF VE SANATKAR KÖŞESİ

AHİLİK FONU VE ESNAF İŞSİZLİK MAAŞI

8 Mart 2017 tarih, 30001 sayılı Resmi Gazete’de 6824 sayılı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 9. maddesi ile 25.08.1999 tarih ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu’na “Esnaf Ahilik Sandığı” ilave edilmiştir.

Esnaf Ahilik Sandığı: Esnaflardan prim kesintisi yapılması ile bir fon oluşturulması böylece işini kaybeden esnaflara belirli bir süreyle esnaf Ahilik sandığı kapsamında;

- İşsizlik maaşının ödenmesi,
- Yeni bir iş bulma imkânının sağlanması,
- Aktif işgücü hizmetleri kapsamında kurs programı verilmesi gibi imkânları sağlayan bir uygulamadır.

Esnaf Ahilik Sisteminden faydalananak kişiler:

Esnaf Ahilik sandığı imkânlarından 5510 sayılı kanunun 4B bendi kapsamında Bağkurlu olan esnaflar ve şirket ortakları faydalanabilecektir.

Esnaf ahilik sandığının gelirleri; esnaf ahilik sandığı primlerinden, bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlardan, esnaf ahilik sandığının açık vermesi durumunda devletçe sağlanacak katkılardan, bu madde gereğince sigortalılardan alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden, diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan karşılanacaktır.

Esnaf Ahilik Sandığı Primi Kesintisi

Ödenecek prim %2 sigortalı ve %1 devlet payı olarak yapılacaktır. Ödenecek prim tutarı prime esas günlük ücretin 2 katını aşmayacaktır.

Buna göre her 4b sigortalısının bugünün şartlarına göre ödeyeceği aylık işsizlik primi tutarı 35,55 TL – 71,10 TL aralığında olacaktır.

Prime esas günlük kazanç: $1.777,50 / 30 = 59,25$ (Alt Sınırı) $13.331,40/30 = 444,38$ TL (Üst Sınır)

Ödenecek Ahilik Sandığı Primi: $1.777,50 \times \%2 = 35,55$ TL
(Bağkur Prim + Ahilik Sandığı Prim=Toplam Ödenecek Prim $613,24$ TL + $35,55$ TL = $648,79$ TL Prim Tutarı)

Esnafın İşsizlik Maaşı ve Ödeme Süresi

Günlük Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama kazancının %40’ıdır. Bu şekilde hesaplanan Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği miktarı,

4857 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine göre belirlenen aylık asgari ücretin brüt tutarının %80’ini geçemez.

2017 yılını esas aldığımızda ödenecek en düşük işsizlik maaşı tutarı yaklaşık 711 TL, en yüksek işsizlik maaşı tutarı ise yaklaşık 1.422 TL olacaktır.

$(1.777,50 \text{ TL} \times \%40 = 711 \text{ TL})$ En düşük işsizlik maaşı)

Ödemeye hak kazanabilmek için son 120 gün kesintisiz çalışmış olunmalıdır. İşsizlik maaşının alınabileceği süre esnafın ya da şirket ortağının faaliyetine son verdiği tarihten önceki gün sayısına göre belirlenecektir. Buna göre faaliyetine son verdiği tarihten önceki son 3 yıl içinde;

- 600 gün faaliyetini sürdüren ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ödemiş olanlara **180 gün**, (Değişiklikten önce 720 gün olarak çıkmıştı)
- 900 gün faaliyetini sürdüren ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ödemiş olanlara **240 gün**,
- 1080 gün faaliyetini sürdüren ve Esnaf Ahilik Sandığı Primi ödemiş olanlara **300 gün** süre ile Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği verilmektedir.

Bu Kanun çerçevesindeki diğer önemli konular;

- 01.01.2018 tarihinde yürürlüğe girecek olan kurumlar ve gelir vergisi mükelleflerine %5’lik indirim yapılacaktır. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla; son iki yıla ait vergi beyannamelerinin zamanında vermiş olmak, 1000 TL üzerinde vadesi geçmiş borcu bulunmamak, herhangi bir vergi suçunun işlenmemiş ve ceza alınmamış olunmalıdır.
- 07.08.2017 tarihinde yürürlüğe girecek olan sosyal sorumluluk projeleri kapsamında, proje yürütücüsü sivil toplum kuruluşları ile bu projelere destek veren kamu kurum/kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden istisna tutulacaktır.
- 01.04.2017 tarihinde yürürlüğe girecek olan sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası kanununa eklenen maddeye göre; işyerleri yanında çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak göstermezse ya da sigortalıyı fiilen çalıştırmazsa Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ve İşsizlik Sigortası Kanunu’nda yer alan sigorta primi teşvik, destek ve indirimlerden yararlanamayacaktır. (İlk tespitte 1 ay, sonraki üç yıl içinde tekrar eden her tespit için ise 1 yıl süreyle)

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

EKONOMİ GÜNDEMİ

2016 YILINDA İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

İstihdam kavramı geniş bir anlama sahip. Sadece insanların değil, doğal kaynakların, makine ve teçhizatın yani sermayenin de atıl kalmamasını, üretim sürecinde kullanılmasını ifade ediyor. Ancak, ne boş kalan bir tarlanın, ne de çalışmayan bir makinenin toplumsal sorun yaratması mümkün değildir. Ancak söz konusu olan bir insan ise durum değişiyor. Çünkü işsiz kalan bir insanın sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal ve kültürel boyutlardan da sorunlar yaşaması ve yaratması söz konusudur.

Bilindiği gibi Mart ayı içinde TÜİK tarafından 2016 yılı istihdam ve işsizlik rakamları açıklandı. Bu veriler incelendiğinde;

- Nüfusumuzun yaklaşık 79 milyon olduğu,
- Yaklaşık 59 milyon kişinin 15 yaşın üzerinde, yani çalışma çağında bulunduğu,
- Bu kişilerden yaklaşık 30 milyonunun çalışmak için emeğini arz ettiği, yani iş istediği,
- İş isteyenlerin; 18,3 milyonu ücretli, üç milyonu ücretsiz aile işçisi ve 5,7 milyonu ise kendi hesabına ve işveren şeklinde olmak üzere, toplamda 27 milyonuna iş bulunabildiği,
- Sonuçta da **3 milyon 330 bin** insanımızın **işsiz** olduğu görülmektedir.

İzmir açısından bir değerlendirme yapıldığında ise karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır:

- İzmir'in nüfusu 4 milyon 223 bin kişidir.
- Çalışma çağındaki nüfus 3,2 milyondur.
- Çalışmak isteyen insan sayısı bir milyon 822 bindir.
- Bunlardan bir milyon 566 bini iş bulabilmiştir.
- **254 bin kişi işsizdir.**
- Türkiye genelinde işsizlik oranı **yüzde 10,9** iken İzmir'de **yüzde 14** düzeyindedir.

Bu veriler İzmir'de işsizliğin Türkiye ortalamasının üzerinde olduğunu, yani işsizliğin İzmir için daha büyük bir sorun haline geldiğini ortaya koymaktadır. Kuşkusuz 2015 yılında yüzde 15 olan işsizliğin 2016 yılında yüzde 14 düşmesi olumlu bir gelişmedir. Ancak, bu oran da sorunun vahametini azaltmamaktadır.

İşsizlik sadece bugün değil gelecekte de ülkemizin en önemli sorunu olmaya devam edecektir. Çünkü nüfusumuz artmaya devam edecek, yeni makineler her geçen gün üretimin daha az insanla yapılmasına neden olacak, ülkemizde bulunan milyonlarca sığınmacı iş isteyecek, kırdan kente göç devam edecektir. İşte bu nedenlerle işsizlik üzerinde önemle ve sürekli durulması, konuşulması gereken bir konudur.

Türkiye'de işsizliğin makul bir düzeye gelebilmesi için öncelikle; enflasyonun ve faizlerin düşmesi, döviz kurlarında istikrarın sağlanması, iç talebin canlandırılması, vergilerin üretim ve yatırımı cazip kılması gerekmektedir. İşsizliğin azaltılması için ayrıca işgücü arzının niteliği ile işgücü talebinin niteliğinin örtüştürülmesi zorunludur. Bunun anlamı; meslek liseleri ve üniversitelerde ekonominin ihtiyacı olan, talebi olan alanlarda insan yetiştirilmesidir. Bir başka deyişle talebi olmayan alanlarda insan yetiştirip, işsizlerin niteliğinin artmasına izin verilmemelidir. Dolayısıyla Milli Eğitim Bakanlığı ve Üniversitelerin üretimle ve piyasa ile daha fazla entegre olması, onların ihtiyaçlarına cevap verecek düzenlemeler yapması gerekmektedir.

İşsizlikle mücadelede bir başka boyut, insanlarımızın iş ve çalışma anlayışını yenilemesidir. Bununla kastedilen insanların; kolay, rahat, yüksek maaşlı iş aramak yerine önce üretken olmayı, katma değer yaratmayı ardından ücret ve iş koşullarını konuşmayı düşünmesidir. Dolayısıyla çalışanların iş anlayışını geliştirmesi, "almadan önce vermeyi" olağanlaştırması gerekmektedir. Bu önlemler hayata geçirildiğinde işsizlik sorunu daha makul düzeylere gelecektir.

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

SAYILARLA EKONOMİ

GÖSTERGE	2016											2017	
	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT
İMALAT SAN. KKO (%)	73,5	74,3	75,3	75,7	76,1	75,7	75,2	76,6	76,4	76,4	76,5	75,5	75,4
OTOMOBİL SATIŞI(Toplam-adet)	40.588	63.975	65.618	73.832	71.111	45.566	53.977	51.340	63.746	95.783	108.044	25.689	34.658
OTOMOBİL İHRACATI(Toplam-adet)	60.149	60.631	55.557	60.692	63.103	49.696	51.748	61.757	74.244	83.635	87.107	76.493	81.990
TOPLAM İSTİHDAM (Bin kişi)	26.456	26.993	27.638	27.867	27.651	27.636	27.473	27.564	27.267	27.067	26.669		
İŞSİZ SAYISI(Bin kişi)	3.224	3.023	2.824	2.895	3.127	3.324	3.493	3.523	3.647	3.715	3.872		
İŞSİZLİK ORANI (%)	10,9	10,1	9,3	9,4	10,2	10,7	11,3	11,3	11,8	12,1	12,7		
TOPLAM MEVDUAT (Milyon TL)	1.094.602	1.103.592	1.102.420	1.131.006	1.134.496	1.140.321	1.152.103	1.160.567	1.182.422	1.229.210	1.259.706	1.294.552	1.252.762
TL MEVDUAT FAİZİ (3 Aylık)	12,0	12,1	11,8	11,4	11,2	10,9	10,9	10,9	10,8	10,5	10,6	10,6	
TL MEVDUAT FAİZİ (6 Aylık)	12,4	12,6	12,5	12,0	11,5	11,2	11,1	11,0	10,9	10,8	10,6	10,8	
TL MEVDUAT FAİZİ (12 Aylık)	11,5	11,7	11,6	11,6	11,4	11,1	10,6	10,6	10,2	10,2	10,3	10,3	
TOPLAM KREDİLER(Milyon TL)	1.538.156	1.531.773	1.545.395	1.584.075	1.585.130	1.610.272	1.615.024	1.639.098	1.660.075	1.724.691	1.763.554	1.848.664	1.801.462
MALİ KREDİLER (Milyon TL)	42.753	41.905	43.312	44.135	42.833	44.786	43.456	45.334	44.394	47.672	50.133	51.797	49.518
TİCARİ KREDİLER (Milyon TL)	1.110.932	1.104.407	1.111.734	1.147.289	1.147.130	1.170.844	1.174.185	1.190.546	1.208.693	1.265.156	1.293.510	1.375.085	1.325.700
TÜKETİCİ KREDİLERİ (Milyon TL)	307.362	309.268	312.010	313.984	316.182	315.680	317.272	321.224	326.056	331.213	337.798	340.282	344.278
KONUT (Milyon TL)	145.160	146.584	148.289	149.603	151.059	150.604	151.766	154.388	157.300	160.274	164.058	165.602	168.020
TAŞIT (Milyon TL)	6.318	6.296	6.356	6.382	6.392	6.341	6.326	6.312	6.298	6.436	6.718	6.638	6.580
DİĞER (Milyon TL)	155.884	156.388	157.365	157.999	158.731	158.735	159.180	160.524	162.458	164.503	167.022	168.042	169.678
KREDİ KARTI (Milyon TL)	77.109	76.193	78.339	78.667	78.979	78.962	80.111	81.994	80.932	80.650	82.113	81.500	81.966
KREDİ FAİZİ (Taşıt %)	16,3	16,3	15,9	15,1	15,6	15,3	15,5	15,3	14,7	13,7	13,9	15,2	15,6
KREDİ FAİZİ (Konut %)	14,4	14,5	14,3	13,9	14,1	13,7	12,9	12,9	12,1	11,7	11,4	11,5	11,4
KREDİ FAİZİ (Ticari %)	16,0	16,4	16,0	14,0	15,6	15,0	14,7	14,8	14,8	14,0	14,3	14,0	14,7
KÜÇÜK ESNAF VE SANATKAR KREDİLER(Toplam-Milyon TL)	24.273	24.673	25.419	25.981	26.407	26.614	26.689	26.733	27.060	27.657	27.965	28.682	28.380
TL CİNSİNDEN(Milyon TL)	20.653	21.118	21.880	22.275	22.666	22.747	22.909	22.915	23.138	23.385	23.658	23.870	24.081
DÖVİZ CİNSİNDEN(Milyon TL)	3.620	3.555	3.539	3.705	3.741	3.867	3.781	3.819	3.922	4.271	4.307	4.812	4.300
KÜÇÜK ESNAF VE SANATKAR KREDİLER(Toplam içindeki pay-%)	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
BANKACILIK SEKTÖRÜ TAKİPTEKİ ALACAK(Milyon TL)	50.984	51.388	52.682	54.055	53.577	51.926	53.589	55.176	56.557	57.125	57.998	59.410	
Kredi Kartları	7.958	7.797	7.895	8.079	7.864	7.926	8.121	8.265	8.393	8.160	8.035	8.170	
Ferdi Kredi Konut	688	684	691	706	744	767	793	843	864	868	886	881	
Ferdi Kredi Otomobil	219	209	206	207	227	229	230	232	234	230	227	230	
Ferdi Kredi Diğer	9.835	9.790	9.888	10.111	10.036	10.334	10.574	10.721	10.886	10.728	10.632	10.719	
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	5.099	5.250	5.544	5.602	5.529	5.829	6.099	6.289	6.499	6.735	6.919	7.239	
Tekstil ve Tekstil Ürünleri San.	1.753	1.797	1.874	1.953	1.980	1.994	2.067	2.161	2.207	2.179	2.174	2.231	
İnşaat	4.907	4.960	5.053	5.201	5.153	4.701	4.837	5.087	5.206	5.313	5.392	5.428	
Gıda Meşrubat ve Tütün San.	1.152	1.209	1.250	1.291	1.299	1.268	1.254	1.310	1.359	1.430	1.628	1.738	
Diğer	19.372	19.691	20.281	20.906	20.745	18.880	19.614	20.267	20.910	21.482	22.103	22.721	
PROTESTO EDİLEN SENET SAYISI (Bin adet)	71,8	76,6	77,1	78,6	86,8	99,6	85,8	93,6	86,2	88,6	90,0	84,5	
PROTESTO EDİLEN SENET TUTARI (Milyon TL)	739,9	815,5	881,7	883,5	916,2	1.247,6	995,0	1.096,90	1.032,60	1.134,60	1.602,60	1.297,80	
KARŞILIKSIZ ÇEK ADETİ(Bin adet)	65,1	48,2	29,3	69,2	49,3	30,7	77,5	53,9	54,8	48,8	34,2	50,4	31,2
KARŞILIKSIZ ÇEK TUTARI (Milyon TL)	2.071,30	1.614,10	1.127,10	2.064,00	1.623,00	1.150,7	2.472,3	1.837,20	1.939,20	1.726,70	1.358,40	1.716,50	1.118,80
KURULAN ŞİRKET SAYISI	6.364	7.117	5.860	5.422	5.571	3.136	4.533	3.745	5.362	5.592	4.885	6.275	
KAPANAN ŞİRKET SAYISI	867	780	691	581	878	602	689	903	1.096	1.167	1.896	2.142	
TÜFE ENFLASYONU(Yıllık %)	8,78	7,46	6,57	6,58	7,64	8,79	8,05	7,28	7,16	7,00	8,53	9,22	10,13
ÜFE ENFLASYONU(Yıllık %)	4,47	3,80	2,87	3,25	3,41	3,96	3,03	1,78	2,84	6,41	9,94	13,69	15,36
İHRACAT (Yıllık-Milyon \$)	141.809	142.050	140.602	141.629	142.527	141.201	141.985	141.261	140.811	141.890	142.895	144.576	
İTHALAT(Yıllık-Milyon \$)	202.507	201.542	199.373	198.701	199.974	196.408	197.067	196.962	197.055	198.012	198.433	200.661	
ORTALAMA DOLAR KURU	2,9430	2,8940	2,8370	2,9290	2,9200	2,9600	2,9660	2,9630	3,0710	3,2700	3,4920	3,7380	3,6760
ORTALAMA EURO KURU	3,2660	3,2090	3,2160	3,3180	3,2800	3,2740	3,3240	3,3190	3,3900	3,5380	3,6850	3,9690	3,9150
EURO/DOLAR PARİTESİ	1,1100	1,1090	1,1340	1,1330	1,1240	1,1060	1,1210	1,1210	1,1040	1,0820	1,0550	1,0620	1,0650